

Česká vláda se chystá zdražit léky, knihy i točené pivo

- CZ24 News | 11. ledna 2023

ČESKO: Vládní koalice se chystá látat díry ve státním rozpočtu i skrze úpravu daně z přidané hodnoty (DPH). Místo dvou snížených sazeb 10 a 15 procent by měla být od příštího roku pouze jedna, přičemž podle ministra financí Zbyňka Stanjura (ODS) by mohla být ve výši 13 nebo 14 procent. Například služby kadeřnic by pak mohly zamířit do základní, 21procentní sazby.

V důsledku sloučení dvou snížených sazeb do jedné by nejspíš o něco podražily položky, které teď spadají do desetiprocentní sazby, tedy především léky, vodné a stočné, kultura, knihy, časopisy, noviny, ubytování, služby kadeřnic či jídlo a čepované pivo v restauracích.

Naopak potraviny, jízdné v hromadné dopravě, některé zdravotnické pomůcky nebo dětské sedačky do aut, u nichž se nyní uplatňuje sazba 15 procent, by ale podle zkušeností s dřívějším snižováním DPH pravděpodobně nezlevnily.

Nová, jediná snížená sazba by měla existovat vedle základní sazby DPH ve výši 21 procent, která platí pro většinu zboží a služeb.

Stanjura předpokládá, že úpravou daně se zvýší příjmy rozpočtu a celý systém se zjednoduší. Chce ale počkat, až vládní experti vše propočítají.

„Při požadavku neutrálního dopadu do státního rozpočtu by se snížená sazba DPH musela pohybovat v rozmezí 13 až 14 %. Konkrétní rozpočtové dopady nicméně závisí i na dalších parametrických úpravách systému DPH, které v tuto chvíli nebudeme předjímat, neboť o tomto tématu bude pokračovat koaliční debata v rámci projednávání návrhů NERV na konsolidaci veřejných financí,“ sdělil včera Právu mluvčí ministerstva financí Tomáš Weiss.

V prosincovém rozhovoru pro Právo Stanjura upozornil, že je dlouhodobě příznivcem pouze dvou sazeb DPH.

Ve snížené sazbě má být uplatněno sociální či zdravotní hledisko

Zbyněk Stanjura

„Velmi těžko se vysvětluje někomu, kdo má sazbu 15 %, proč zrovna jeho produkt, jeho služba není v té druhé snížené sazbě 10 %. Jsem určitě jen pro dvě sazby DPH. Už děláme propočty, jaký by byl dopad na státní rozpočet, kdybychom tu jednu sníženou sazbu měli v rozmezí 10 až 15 %,“ uvedl šéf státní kasy.

Zároveň je však podle něj nutné podívat se na všechny položky, které jsou ve snížené sazbě. „Zda je to opodstatněné. V ní (snížené sazbě DPH) by mělo být uplatněno sociální či zdravotní hledisko. Ostatní položky můžeme dát do základní sazby,“ řekl Právu Stanjura.

Klesla kvůli EET i pandemii

Vládní koalice už jedná o tom, že by do nejvyšší, jednadvacetiprocentní sazby přeřadila část služeb a zboží, které v covidovém roce 2020 přesunula do nejnižší, desetiprocentní sazby tehdejší vláda Andreje Babiše (ANO).

„Například se to týká snížené DPH u kadeřnic,“ řekl ČT předseda sněmovního rozpočtového výboru Josef Bernard (STAN). „Dnes, když už ty profese nemají úbytek tržeb vlivem omezování pohybu občanů, tak nemají ani nárok na sníženou sazbu DPH,“ vysvětlil.

V nejnižší, 10procentní sazbě DPH je od roku 2020 točené pivo v restauracích, ale i služby s vysokým podílem lidské práce. Jde například o služby kadeřníků, opravy jízdních kol, oděvů nebo úklidové služby.

Snížení sazeb DPH u těchto služeb ale přímo s pandemií nesouviselo, Babišova vláda s tím přišla kvůli plánovanému rozšíření elektronické evidence tržeb (EET). K tomu však už nedošlo. EET byla kvůli pandemii pozastavena a poté ke konci loňska zrušena.

Kvůli dopadům pandemie covidu a vládních protipatření byla DPH snížena z 15 na 10 procent u ubytovacích služeb, vstupného na kulturní a sportovní akce, vstupného na sportoviště, jízdného na vleký či vstupného do saun. I ty po zvýšení daně zřejmě podraží.

DPH je jedním z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu, loni její inkaso dosáhlo 536,2 miliardy korun, což je o 72,5 miliardy více než v roce 2021.

Meziroční nárůst i díky vysoké inflaci dosáhl 15,6 procenta. Kolik miliard navíc plánuje Stanjura vybrat díky chystaným změnám v DPH, včera ministerstvo financí Právu nesdělilo.

„ODS dlouhodobě byla pro zjednodušení sazeb. Jsme přesvědčeni, že dvě sazby by byly v mnoha směrech přehlednější, srozumitelnější, jednodušší z hlediska občanů, firem a všech,“ prohlásil včera premiér a předseda občanských demokratů Petr Fiala.

„Současně že bychom se vyhnuli tomu, co tu už v minulosti bylo, to je ta hra s přesunem z jedné sazby do druhé. Takový přístup nepřináší stabilitu do daňového systému,“ poznamenal dále.

Stanjurův plán podporují koaliční TOP 09 a piráti, zbývající vládní strany, STAN a KDU-ČSL, jsou ochotné o spojení nižších sazeb jednat.

Při požadavku neutrálního dopadu by se snížená sazba DPH musela pohybovat v rozmezí 13 až 14 %

Tomáš Weiss, mluvčí ministerstva financí

„Jednotnou sníženou sazbu DPH považujeme za krok správným směrem vedoucí ke zjednodušení daňového systému a ke konsolidaci veřejných financí. Konkrétní parametry jsou otázkou diskuse, kterou experti koaličních stran vedou,“ řekla Právu předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová.

Piráti podle šefa svých poslanců Jakuba Michálka snížení počtu sazeb DPH ze tří na dvě také podporují, „aby byly daně jednodušší“.

„Do snížené sazby chceme přidat i zeleninu a ovoce a také investice do úspor energií. Naopak tekuté cukry a další produkty a služby, které není důvod zvýhodňovat, by šly do standardní sazby,“ řekl Michálek Právu.

„Jsme pro, aby byla jedna snížená sazba, zatřídění služeb a zboží ale potřebuje revizi. Co se týká výše sazeb DPH, navrhuje 13 % a 22 %,“ uvedla poslankyně STAN Hana Naiclerová.

Souhlasí se Stanjurou, že ve snížené sazbě mají být pouze položky se sociálními dopady. „Tedy jasné odůvodněné či věci, které motivují, například ke zdravé výživě. Koaliční diskuse se na toto téma ale teprve povede,“ dodala.

Schillerová: Nešťastný nápad

Opoziční ANO a SPD se sjednocením dvou nižších sazeb DPH nesouhlasí. Vadí jim, že by to zřejmě vedlo ke zdražení části zboží a služeb.

„Byť zatím neznáme detaily návrhu, už teď je jasné, že by znamenal zvýšení DPH třeba na léky nebo vodné a stočné, tedy položky v rušené 10% sazbě. To považuji za mimořádně nešťastný nápad,“ sdělila Právu předsedkyně poslanců ANO Alena Schillerová.

„Přemýšlím, jaký signál chce Fialova vláda vyslat domácnostem tím, že jim zdraží vodu o dalších asi 500 Kč ročně, když její tržní cena má i tak vzrůst o třetinu,“ dodala.

Koaliční lídři se chtějí na změnách v DPH dohodnout do konce února. Balíček zvyšující některé daně a zároveň zavádějící úspory až za 70 miliard plánuje Stanjura předložit do Sněmovny v květnu. Ještě loni vláda ujišťovala, že žádné daně zvyšovat nehodlá.